

чому було створено нові робочі місця. До того ж, багато країн ЦСЄ впровадили активну політику на ринку праці, спрямовану на професійне навчання, стажування, послуги з підбору роботи та субсидії для працевлаштування довготривалих безробітних, інтеграцію безробітних, особливо молоді, у ринок праці. Такі заходи допомогли подолати розрив між освітою та працевлаштуванням, підвищуючи можливості працевлаштування робочої сили.

Таким чином, підкреслимо, що безробіття значно впливає на економічне зростання країн Центральної та Східної Європи (ЦСЄ). Високий рівень безробіття уповільнює економічне зростання через зниження споживчого попиту та збільшення соціальних витрат. З іншого боку зниження рівня безробіття має позитивний вплив на економічне зростання, доходи населення та споживчий попит, стимулюючи внутрішній ринок і виробництво. Це також покращує соціальну стабільність та підвищує інвестиційну привабливість, дозволяючи урядам більше інвестувати в економіку. Успішні реформи та інтеграція до ЄС дозволили багатьом країнам ЦСЄ знизити безробіття до історично низьких рівнів. Наприклад, Польща та Чехія досягли цього завдяки стабільному зростанню ВВП, розвитку малого бізнесу та ефективній державній політиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Eurostat, Європейська політика сусідства - Схід - статистика ринку праці URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=European_Neighbourhood_Policy_-_East_-_labour_market_statistics#Unemployment_rates (дата звернення: 20.05.2024)
2. World Bank, Рівень безробіття URL: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.MA.ZS?cid=ECR_GA_worldbank_EN_E_XTP_search&end=2023&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjw3tCyBhDBARIsAEY0XNlc0kQoWtDbeqR_KrH7JPt15XYyVw_OQIHb-RwJdrhC4C-5w6fnCyoaAj3REALw_wcB&locations=UA&s_kwid=AL%2118468%213%21665425039372%21b%21%21g%21%21world+bank+projects&start=2002 (дата звернення: 21.05.2024)
3. International Labour Organization, Що новий звіт World employment and social outlook: trends 2020 говорить про Центральну та Східну Європу? URL: <https://www.ilo.org/resource/what-does-new-world-employment-and-social-outlook-trends-2020-report-say> (дата звернення: 20.05.2024)

*к.е.н., доц. Бичкова Н. В., Яремчук А. Ю.
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова*

ВПЛИВ ESG НА ВАРТІСТЬ КАПІТАЛУ МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ

Тези підготовлено в рамках проєкту: "Соціально-економічний вплив пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення Росії на розвиток ЄС та України: сприяння співпраці в дослідженнях через створення цифрової платформи". Цей проєкт отримав фінансування через проєкт EURIZON, який фінансується Європейським Союзом за грантовою угодою № 871072.

В умовах глобалізації економіки та зростання відповідальності перед суспільством, екологічні, соціальні та корпоративні управлінські (ESG) практики набувають все більшої актуальності. Значення ESG інтегрується у стратегічні підходи компаній, оскільки інвестори та зацікавлені сторони все частіше вимагають прозорості та відповідальності. Одним із ключових аспектів, що впливає на успіх компаній у міжнародному масштабі, є здатність керувати вартістю капіталу через впровадження ESG стандартів. Тому,

дослідження теоретичних основ впливу ESG-факторів на вартість капіталу є критично важливим для формування ефективних корпоративних стратегій.

Термін «ESG» має багато тлумачень, але в цілому об'єднує в собі єдиний сенс соціально відповідальних практик бізнесу в контексті дотримання екологічних (Environmental), соціальних (Social) та управлінських (Governance) стандартів.

Екологічний аспект (E) включає оцінку впливу діяльності компанії на навколишнє середовище, управління природними ресурсами, зниження викидів і екодизайн. Соціальний аспект (S) охоплює взаємодію з працівниками, клієнтами та суспільством, забезпечення здоров'я і безпеки працівників, розвиток людського капіталу. Управлінський аспект (G) включає ефективність корпоративного управління, права акціонерів, політику винагород менеджменту, запобігання шахрайству та корупції [2, 3].

У серпні 2019 року «Круглий стіл з питань бізнесу США» оприлюднив нову заяву, в якій рішуче підтвердив прихильність бізнесу щодо врахування інтересів широкого колу зацікавлених сторін, включаючи клієнтів, співробітників, постачальників, спільноти та, звичайно, акціонерів. Інвестиції, орієнтовані на ESG, пережили стрімкий підйом разом із цими змінами. Глобальні інвестиції в сталий розвиток зараз перевищують 30 трильйонів доларів - це на 68% більше, ніж у 2014 році, і в десять разів більше, ніж у 2004 році. Прискорення інвестицій у ESG стало каталізатором посиленого контролю з боку соціального, урядового та споживчого секторів щодо поширення соціально відповідальних стратегій серед компаній. Крім того, інвестори та керівники компаній визнають, що стала структура ESG має вирішальне значення для забезпечення стійкості та довгострокового успіху компанії. Значний обсяг інвестиційного капіталу, виділеного на ініціативи ESG, свідчить про те, що концепція ESG виходить за межі тимчасових тенденцій та є невід'ємною частиною сучасної бізнес-стратегії та управління ризиками в компаніях. [1]

За результатами емпіричного дослідження взаємозв'язку між показниками ESG та загальними активами у якості контрольної змінної на основі даних 20 провідних американських ТНК з 4 секторів економіки (енергетичний, технологічний, споживчий та автомобільний сектори) за 2023 рік була оцінена регресійну модель та отримані наступні результати:

$$WACC = 358,912 - 0,480ESG + 0,634TA + \varepsilon$$

(-1,791)* (3,339)***

де WACC – середньозважена вартість капіталу, %; ESG – рейтингова оцінка (бали); TA – загальні активи компанії, дол. США. Показники розраховано на основі річних звітів компаній та бази даних ESG-аналітики Sustainalytics [4].

Оцінена модель демонструє достатній рівень адекватності та апроксимації даних: $R^2 = 0,734$ (73,4%). Один коефіцієнт має рівень значимості 10% (*), інший коефіцієнт має рівень значимості 1% (***). На основі результатів моделювання було виявлено статистично значущий вплив факторів на середньозважену вартість капіталу компаній.

Згідно з отриманими результатами, ESG має негативний вплив (-0.480) і є слабо значущим на рівні 0.10 ($p = 0.095$), але вказує на те, що збільшення рейтингової оцінки ESG як оцінки соціально відповідальних практик може сприяти зниженню вартості капіталу. В свою чергу загальні активи (Total Assets) виявилися змінною, яка має більш статистично значущий позитивний вплив на вартість капіталу, оскільки фінансування нових активів за рахунок боргу може призводити до зростання фінансових ризиків, а отже й премії за ризик від кредиторів.

Таким чином, результати моделі свідчать про те, що вищі показники ESG можуть асоціюватися зі зниженням середньозваженої вартості капіталу компаній, хоча цей вплив є слабо значущим. Це може бути пов'язано з тим, що інвестори схильні менше вимагати

компенсації за ризики від компаній з кращими показниками ESG, визнаючи їх як менш ризиковані та більш стійкі у довгостроковій перспективі.

Загалом, інтеграція ESG-принципів у діяльність компанії має суттєвий позитивний вплив на зниження загальної вартості капіталу та WACC, але не впливає на вартість залученого капіталу. Це свідчить про те, що компанії, які впроваджують ESG-стратегії, можуть отримати фінансові переваги у вигляді зниження середньозваженої вартості капіталу лише на основі оптимальної структури капіталу. Ці висновки мають важливі наслідки для післявоєнної відбудови України, яка буде потребувати значних інвестицій.

Співпраця України з соціально відповідальними компаніями є критично важливою для успішного відновлення країни після тривалих кризових періодів. Проте глобальний бізнес буде готовий інвестувати в країну, де правила зрозумілі, передбачувані і чесні. Як майбутній член ЄС, Україна повинна слідувати європейським трендам, щоб залишатися конкурентоспроможною на міжнародному ринку. Впровадження ESG-принципів не лише підвищить інвестиційну привабливість, а й покращить загальний стан бізнес-клімату в цілому.

Інвестиції соціально відповідальних компаній можуть суттєво стимулювати довгострокове економічне зростання, створюючи нові робочі місця та підвищуючи стандарти життя. Це, в свою чергу, сприятиме покращенню екологічних та соціальних умов в Україні на основі впровадження новітніх технологій та оптимізації бізнес-процесів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Business Roundtable redefines the purpose of a corporation to promote an economy that serves all Americans. Business Roundtable: веб-сайт. URL: <https://www.businessroundtable.org/business-roundtable-redefines-the-purpose-of-a-corporation-to-promote-an-economy-that-serves-all-americans>
2. ESG issues in investing: A guide for investment professionals. CFA Institute: веб-сайт. URL: <https://www.cfainstitute.org/-/media/documents/article/position-paper/esg-issues-in-investing-a-guide-for-investment-professionals.ashx>
3. Five ways that ESG creates value. McKinsey & Company: веб-сайт. URL: <https://www.mckinsey.com/capabilities/strategy-and-corporate-finance/our-insights/five-ways-that-esg-creates-value#/>
4. Sustainalytics ESG ratings. Sustainalytics: веб-сайт. URL: <https://www.sustainalytics.com/esg-ratings>
5. The environmental consequences of the war against Ukraine: Preliminary twelve-month assessment summary and recommendations. CEOBS: веб-сайт. URL: <https://ceobs.org/wp-content/uploads/2024/03/The-environmental-consequences-of-the-war-against-Ukraine-Preliminary-twelve-month-assessment-summary-and-recommendations.pdf>

*доктор філософії Алексеєвська Г. С., Ящук Я. В.
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова*

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ РИНКАХ

Тези підготовлено в рамках проекту: "Соціально-економічний вплив пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення Росії на розвиток ЄС та України: сприяння співпраці в дослідженнях через створення цифрової платформи". Цей проект отримав фінансування через проект EURIZON, який фінансується Європейським Союзом за грантовою угодою № 871072.

